

տարու
զրու
Սողոկ
անը, ներ
կայական
ի է իմա
թիւնից
3-3

Տարեկան 10 բաւելի միայն 6 բաւելի քան 3 ռ. 50 կ.
Հատուկ 5 կապիկ
Տարեկան 4 բաւելի քան 3 ռ. 50 կ.
Հատուկ 5 կապիկ

Խմբագրութեան Հասցեն՝ Тифлисс. Редакция „Портъ-Даръ“
կամ Tiflis, Redaction „Nor-Dar“.

Խմբագրութեան բաց է ամէն օր (բացի ամէն օրերէն) ժամը 9-ից մինչ
2-րդ հարկարարութեան ընդունումը և ամէն լիցենզիայով
հարկարարութեան ընդունումը 2 կ., ընկալման համար՝ կրկնապատկ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Նոր-Ղար-ին բաժանորդ են գրում յուլիսի
1-ից մինչև զեկտեմբերի 31-ը և վճարում են — 6 ռ.

Հասցեների փոփոխութեան համար վճարում են
եօթը հատ եօթը կոպէկանոց մարկա:

Թերթը ամսական արժէքով՝ ստացող բաժանորդները
վճարում են 80 կոպ.

Յայտարարութիւնները ընդունուում են մի մի այն
խմբագրատանը, քաղաքի կենդրոնում, պատասխանեա-
լը, Տրոյիցկի փողոցում Սամբա եկեղեցու հանդէպ:

ԲՈՒՄԱՆԿԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գրան ի կոն. — Լուսեր, Տէր-Շմաւ.
նանի և միւսները գործը:

Գրադարան. — Լուսեր

Խառն լուսեր:

Հեռագրի ընդեր:

Յայտարարութիւնները

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ՍԱԼԵԱՆԻՑ. — Այստեղ առաջ ծնուած
անհնի էինք երեք գլխանի հորթ և
և մի հաւի ձագ. Նորբերուս էլ լոյս
ընկաւ մի շորքոտանի հաւի ձագ:

ԳԵՕԿԱՅԱՐԱՐ. — Գաւառի հայ գե-
ղացոց ներկայ տարուայ հունձը,
յոթ առաւ և գոհացուցիչ է. լճէն
հունձը քաղում են, սակայն մշակք
սակաւ են: Այս վերջին խոտերը
միկիւմ են նրանով, որ այդ գեղացի-
ների հունձը միշտ նոյն գաւառական
Թորքեր են կտտարուած եղել, այժմ
գուցէ առատութեան պատճառով է,
որ հնձող մշակներն մեծ պահասու-
թիւնն է և այդպիսով շատ արտեր ա-
ռանց հնձելու միտումը կը շարունակ
կը փչանան:

Ինչպե՞ս որ մի քանիսն նոր գործ
եկած հնձի միջոցով մասին յայտ-
նեցին, քայքայ լճէն չէ կտտ, գեղա-
ցին այդպիսի մեքենաները ստատա-
յական հնարք է համարում, և վա-
սակների բարաքեալը (օրհնութիւ-
նը) կարգ:

Մեզ գրում են. — Անցեալ կերպի
օրը գնացած լինելով նոր տոնավաճա-
ռը, որ փոխադրուած է այժմ իւր հին
տեղից վերայի նոր կամուրջի մօտ, մի
թէն սովորական, բայց ուշադրութեան
ոչ անարժան պէպիս. ավանտսն ե-
ղար Մի առաւ կին գետին վերայ վե-
րուած լինելով (երևի հարբած էր)
հաւաքել էր հետաքրքիր մարդոց:
Այս մարդկանցից մէկը հայաճառու-
թեան մէջ էր մտել ոտնիկան պաշտո-
նականից մէկը հետ, այդ միջոցին
մտնելու է նրան մի ուրիշ ոտնիկան
և զաշոյն կոթով սկսում է աշ ու
ձայն հարուածներ տալ մարդոց, կր-
մանով ցրուել նրանց: Այդպիսի կո-
պիտ վարմունքը, ոչ մի կերպ ներքի
չէ ոտնիկանին, որի քիչաւոր պարտա-
ւորութիւնն է հսկել կարգապահու-
թեան վերայ, ոտնիկանութեան ծա-
ռայողները աւելի զգուշ և աւելի
քաղաքավարի պէտք է լինեն:

Լոյս տեսաւ Թիֆլիսում մի նոր գե-
ղականական-գեղարուեստական «Թէա-
տրը» անունով մի շարքով լինելով վե-
րացիներն լիզուով Վ. Արաշիճէի խմբ-
ագրութեամբ: Երաժշտութիւնը բացի
գանազան մեծ և փոքրիկ յօդուածնե-
րից բովանդակում է իւր մէջ Վիկտոր
Հիւգոյի և վրաց Ծառա Ռոստոմէլի
պատկերները:

Երաժշտութիւնը նպատակն է ա-
ջակցել վրաց Երաժշտի գործի յաւա-
քագրութեանը և գորգացմանը:

Թիֆլիսի Հասարակաց գրատունը,
ինչպէս սովորութիւն է, յուլիսի 15-ից
մինչև օգոստոսի 15-ը փակուած կը
մնայ:

ՏԵՐ-ՇՄԱՆՈՒՆԵԱՆԻ, ԱՆՏՈՆ ՍՈՒՐՄ-
ՆԵԱՆ ԳՈՐԴԱՆԵԱՆԻ, ՍԵՄԵՆՈՎԻ ԵՒ
ՏԻԿԻՆ Ս. ՏԵՐ-ՄԻՔՏԵԱՆԻՑԻ ԳՈՐԾԸ,
ՈՐՈՎ. ԳՐԱՆԻՔ ՄԵՂԱԳՈՒՄԵՆ ԿԵՂԵՄ
ՊԱՐՏԱՎԱՐՄԱՆ ԹՎԻՐ ԶՈՐԴԵԼՈՒ
(ՄԻՋ. *)

Մեկնելի ճանից յետոյ խոտքը արուե-
ցաւ մեղադրուած Սեմեմովի պաշտ-
արն մասնաւոր հատարմամբ Գոր-
զիկովիւն, որը սկսեց իւր ճառը հե-
տեալ խոտքերով.

«Պարտաւոր դատաւորներ. Պրոկու-
րորը սկսեց իւր ճառը ասելով, որ ներ-
կայ գործը բարդ կարող է երևալ մի-
այն ալի անձանց, որոնք միջոց չու-
նեն ուսումնասիրելու գործի ընթաց-
քը իւր բոլոր մանրամասնութիւններով
և լճէ գործը բարդացուած այնպիսի
հանգամանքներով պատճառով, որոնց
կարելի է բոլորովին դուր ձգել, գոր-
ծին առանց մի օրէ է փոքր վնաս
հասցնելու: Այս հիմնաւոր մտքի հետ,
է կարելի ևս համաձայնուել Պէտք է
նկատել առնել այն հանգամանքնե-
րը յայտնուելու պատճառները, որոնք
լցին այս գործը անհայտ նկերով
և որոնցից ներկայումս երեսը դարձ-
նում է մեղադրող իշխանութիւնը: Այդ
հանգամանքները գտնուում են արտա-
քոյ պաշտպանութեան և երևան ե-
կան առանց նոյն իսկ մեղադրուածնե-
րի գիտութեան: Ինչպէս յայտնի է,
գործը սկսուեցաւ զաղաքացիական շա-
հերի հոգի վերայ, Հալը բարձրաց-
նելով կէս միլիոնական կարողութեան
առնել Բազմաթիւ յայտարարելի, գան-
գամներ և այլն յայտնութիւնները
զորիցին քննչին գրադուելու երկրոր-
դական հանգամանքներն քննութիւ-
նով: Մեղադրութիւնը զիտարարուեց
հիմնովում է փաստերի վերայ շինուած
երեւակայութիւններ, անձնական եւ-
թաղութիւններ և երաժշտութիւն:

Տես Ն. 116-ում

ների վերայ, որոնք ներկայացնում են
մի անտանելի անտառ, որի մէջ չի կա-
րելի գնահատել ծառեր. Ուրիշ գե-
ղի կողմէ կարծիքներն այդ անտառի
մէջ շրջագայելու ընդունակութիւնը,
որպէս զի չի կարելի այն լինել, որի
օգնութեամբ կարելի է ճանապարհը
չի կողմէ, — կարելի է գնել իւրա-
րան հանգամանքները, որոնք ներկայ
գործում կարծիքի դեր են խաղում:
Համարձակուելով ձեռնարկել գործի
այդ հանգամանքներն ձեռնարկու-
թեան, ես չեմ կարող չտեսնել, որ իմ
լէզուի գրութիւնը շատ նման է այն
ուշացած ճանապարհորդի գրութեան
հետ, որին նիւթերի հարուստ երեւակա-
յութիւնը գնահեղեց իւր «Անտառային
Թագաւոր» ստեղծագործութեան մէջ:
Իմ լէզուի այս գործում մասնակցե-
լու միակ շարժանքը կարելի է հա-
մարել շահուելու ցանկութիւնը: Այդ
կարծիքի է և պրոկուրորը. իսկապէս
ասած, հաւատարմատարի վարձատրու-
թեան հալը կարող է նմանորինակ
կարծիք ներշնչել միայն այն դէպքում,
երբ նրա շարքը նշանաւոր լինով գե-
ղագնացում է իրաւարանները գործնա-
կան կեանքի մէջ ընդունուած սովորա-
կան վարձատրութիւնը, որը ինքնակա-
նութիւնն է անտեսական ընդհանուր օրէնք-
ներին հալը հանձնի և առաջարկութեան
մէջ եղած յարաբերութեան և ընդհան-
րապէս այս աշխատանքի գնահատու-
թեան տնտեսական վաճառանոցի վի-
րայ: Հիմնուելով պայմանագրի բովան-
դակութեան վերայ, պարզ էրևում է
որ Սովիակցի ստացուած Սեմեմովի վա-
ճատրութիւնը հալը համարում էր 4 և
5%: — Հաւատարմութիւնը երևում է,
որ Սեմեմովը շարժաւ Սովիակցի հա-
ւատարմատար 1877 թ. յունվարի
15-ին, իսկ առաջին կապակցութիւնը
եղաւ յունվարի 23-ին, ձեռնարկու-
թեան համար հարկաւոր է մէկ կամ
երկու ամիս, ուրիշ Սեմեմովին ընդա-
նել իրեն զիտարար, կը նշանակէ մո-
լորութեան մէջ ընկնել: Յաջորդ կա-
պակցութիւնները միևնույն նպատակին
են ձգուում, ուրիշն ակնհայտ է, որ յո-
րինում է միևնույն մարդ:

Խաղաղութեան առթիւ. վէճ բա-
ցուելու պէս իմ կլինեալ հրաժարուե-
ցաւ Սովիակցի հաւատարմատարութիւ-
նից և գործերի զիտարարութիւնը յանձ-
նեց երգ. հաւատ. Սեմեմովին: Դէպի
իմ կլինեալ յարաբերութիւն ունեցող
նմանակներ քննելով, այն դարձապաշ-
տեան կարելի է գալ, որ սա բոլոր-
վին տեղիկութիւն չունէր վիշապե-
րների կեղծութեան մասին, ինչի սա
սկզբում կոտորածում էր, բայց նրան
համոզում էին վիշապերների խա-
կանութեան մէջ: Մեղադրութիւնը իմ
կլինեալ դէպի կաղնուած է այնպիսի
կարծիքներից և երաժշտութիւննե-
րից, որոնք լուրջ և խիստ հիտադրու-
թեան առաջ, բոլորովին ոչնչանում
են:

Հիմնուելով իմ լէզուի անհասկա-
պելութեան առթիւ կառավարու-
թեան վիշապութեան վերայ, ես իրեն
մեղադրուած Սեմեմովին հաւատարմա-
տար, սա անուշով զիտարար ձեռ յայ-
տարարում եմ, որ Սեմեմովը չէ խնդ-
րում ձեռնանք պրոկուրորի ցուց տու-
ած փաստերի վերայ: Երբ արարուած
էր, որ արարուած էր, որ արարուած էր,
միևնույն է — սա տեղը չի հասնի, — ու-

րիմն հարկաւոր է և պատժել լի-
վանցելու: Բայց ես խնդրում եմ ձե-
ղանից, քննելով այն բոլոր փաստերը,
որոնք ապացուցանում են սրա անմե-
ղութիւնը — դուրս բերել սա համար
արդարացի դատավճիռ:

(Կը շարունակուի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Լոնդոնում մի սարսափելի սկանդալ
պատահեցաւ: Օրերուս «Pall-Mall
Gaz.» մի շարք յօդուածներ տպեց
«Օրերոցների առեւտուրը նոր Բաբիլո-
նում» («The maiden—tribut of modern
Babylon») վերնագրով, որի մէջ շինով
հանց. Սկանդալը կատարեալ էր: Ս-
րեք օր շարունակ ամբողջ Լոնդոնը
դառ մտնին էր խոսում, և ամեն կող-
մից նախատիքներ լծափուցան լը-
րագրի խմբագրութեան վերայ, որը
Լոյս էր տուել իրեն «այդպէս կոպիտ
կերպով ծննդեղ զաղաքավարութեան
զգացմունքի վերայ»: «Shoking» — ա-
մեն կողմից լսուած էր և հասարակու-
թեան տհաճութիւնը այն աստիճան
գործէր է, որ Սմիթի գրախաճառու-
թեան առեւտրական տունը, որը իրա-
ւունք ունի ստացած միայնակ վաճա-
րուելու և առաքելու լրագրները, դա-
դարեցեց նահանգներ ուղարկելու լը-
րագրի շինով հանդէ համարները և ար-
գեղեց նրանց վաճառումն երկաթու-
ղային կայարանների վերայ: Իւր կող-
մից «Pall-Mall Gaz.» արգարացնում
էր իրեն հասարակական բարոյախա-
նութեան անհրաժեշտութեամբ և մտա-
նանի էր լինում «այս բանական արտ-
րածների մի ամբողջ դաս» ամեն ի-
րաւունքներից դուրս լինելու վերայ,
որոնք բոլորովին անգիտական և ան-
պաշտպան են հանդիսանում մի այն-
պիսի բարձր քաղաքակրթական տէրու-
թեան մէջ, ինչպէս է Անգլիան: Լոն-
դոնի պրոկուրորի մասին գրուած իւր
յօդուածներից մէկում «Pall-Mall Ga-
zette»-ի խմբագրութիւնը իրեն ներա-
ռելով իմ քանի խոտքը ընդհանուր, որոնց
մէջ յայտնել էր, որ յանձնաժողովների
համարաւորութիւնները սարսափով և
զրուանքով կը կարգադրուին ողջ աշխա-
րում, և ապա առաջ է բերում փոխ-
տար իւր բոլոր միջոցութեամբ: Ետ ցա-
ւալի տպագրութիւն է գործում այս
յօդուածների ընթերցումը, որը, սա-
կայն, չի խանգարում ձեռքից խելով
վաճառուելու լրագրին: Լրագրավա-
ճառները օրը 200,000 օրինակ էին վա-
ճառուում, չի նայելով որ գնորդների մեծ
բազմութեան պատճառով, մէկ շի-
լինգ արժէ համարը: «Pall-Mall Gazet-
te» յոյս ունի, որ իւր յօդուածների պատ-
ճառով տեղի ունեցած սկանդալը գո-
նէ այն գուռ կը տալ, որ կը ստիպէ
պարլամենտին խորամուտ լինել խնդ-
րի մէջ և, գուցէ, առիթ կը տալ մի առ-
ջարկութեան՝ օրերոցների պրոկու-
թիւնից ազատ պահելու համար: Լը-
րագրի ափս արժէ նպատակը սրբում
է միջոցները, իսկ հասարակութեան
աչքի առաջ յամարձակ լրագրը չա-
փազանցութիւնը անցաւ: Նրա յո-
ղուածների բարձրացած աղմուկը
ստիպեց մինչև անգամ Լոնդոնի վա-
րձութիւններին այնպիսի միջոցն ձեռնա-
մուտ լինելու, որ վաղուց վեր էր գոր-
ծարարում մամուլի վերաբերումը Անգ-
լիայում: Հինգշաբթի, յունվարի 27-ին

(9 յունիս), կառավարութեան տնօր-
նութեամբ ձերբակալուեցան և դատի
ենթարկուեցան 11 լրագրատարներ,
որոնք փողոցներում վաճառում էին
«Pall-Mall Gazette» լրագրի համար-
ները: Պատգամաւորների ժողովում ար-
գու անդամներից շատերը դարձրին
ներքին գործոց մինիստրի ուղարկութիւ-
նը լրագրի «խախտաւոր» յօդուածնե-
րի վերայ և պահանջեցին դատական
քննութիւն սկսել ինչպէս նրա հա-
տաքալիս, այնպէս էլ յօդուածագրերի
դէմ:

Գաղտնից հեռագրում են «Pest.
Lloyd» լրագրին, որ այս ամառը Ա-
ստրախի կայսր Ֆրանց-Յոսէֆը կայ-
ցիէն վերջին կայսրին Գաղտնիցում,
չի կամենալով Գերմանիայի ծերունի
կայսրին Իւլ Երթաւու վաստակին են-
թարկել:

ՄԻԱՅԵԱՆԱԿԱՆՈՒՆԵՐԸ. — Յուլիսի
1-ից հեռագրում են Վաշինգտոնից
Լոնդոնի լրագրներին, որ Կանգալոսի
նահանգապետը տեղիկացիք ամերի-
կական պատերազմական միջնորդին,
որ Կանգալոսի հարաւարեւմտեան մա-
սի գնաւորան տեղեկում խիստ խո-
վովութիւն է տրուում: Մի քանի հազար
զաղթականներ լծուեցին իրենց ազա-
րակները և լծաք կացան մերձակա
քաղաքներում, վախեալով հնդկների
յարձակումից: Կանգալոսի նահանգապե-
տը խնդրում է վաշինգտոնի կառա-
վարութիւնը միջոցներն ձեռնամուխ
լինել զաղթականների ապահովութեան
համար:

Նիւ-Եորքից հաղորդում են, որ ա-
մերիկական պատերազմական միջնոր-
դը հրաման տուեց, յուլիսի 12-ին, ան-
յաջող երեք հազար զօրք ուղարկել
Բենո բերդը հնդկական հոգի վերայ:
Լսուած է, որ Տիխասում արեւմտ հնդ
կուի է պատահել Նոր-Մեքսիկայի հո-
վեմերի և հնդկների մէջ, որից մինչև
60 հնդկ և 16 հոլլանդացի էին:

ԽԱՌՆ ԼՈՒԻՐԸ

Հնդ կա կան կիները. — «Times
of India» լծելովում տպուած է մի
հնդկաստանի կնոջ նամակը, որի մէջ
նա շատ ցաւալի գոյնեղով է նկարա-
գրում կնոջ վիճակը: Հնդկաստանում
Նա հաւատացնում է, որ վաղաժամ
ամուսնական կալը քայքայում է նը-
րա բոլոր երջանկութիւնը: Առանց որ
է իմ կողմից յանցանք լինելու, ասում
է նա, ինձ վիճակում է յաւանանա-
կան բանտարկութիւն: ամեն մի իմ
ձգտումն բարձրանալու իմ տղէտ քոյ-
րերից, կասկած է յարուցանում և բա-
ցարկում է ինձ համար ամենավերա-
տրել եղանակով: Մեր օրէնքահանրը,
իբրև այլ մարդիկ իրենց մաքոր և
աղնիւ են ցուց տալիս, և մեզ վերա-
գրում ամեն տեսակ մեղք և անդա-
նութիւն: Նրանք նայում են մեզ վե-
վերայ իրեն սկիզ սրտաբանների վե-
րայ, որոնք ստեղծուած են միայն նը-
րանց ծառայելու համար: Երազացի-
ները առաւել լաւ են վարվում իրենց
սպասարկողների հետ, քան հնդկները
իրենց կիները հետ, որոնց վերայ նը-
րանք նայում են իբրև. կենդանիների
կամ իրենց հաճութիւն խաղալիքնե-

ընդհանուր Թէ ինչ է նշանակում բա-
րոյութեան և փոխարինման ազատութեան
կրօնաբանութիւնը, որը նա զգում է իւր ամուս-
նու ամեն շնորհալի օրերը, հաղթե-
լով է հասկանալի լինել անգլիացու հա-
մարը: Հետապնդում կրկին իրաւունք
չունի ոչ նստել և ոչ խօսելու իւր ամուս-
նու հօր կամ մօր ներկայութեամբ: Նա
պէտք է վաղ վերելնայ անկողնից,
ուշ պարկի և աշխատէ աղանդներին
հետ հաստատաշարժ: Նկարագրելով
մի առ մի հնգիական կեանքը որոշ գրե-
թողութիւն ինքնընդ, նստակի հնգիական
ասում է, որ չը գիտէ մի վիճակի, որ
հնգիական այրի կեանք վիճակից աւելի
վատ լինի: Եզրափակելով նամակը հե-
տևեալ խոսքեր է ուղղում ընդ վե-
րանորդիկներին՝ «Եթէ ձեզ կը լսող-
դուի վերանորոգութեան ձգել հնգիա-
կան կեանք վիճակի մէջ, այս առիթը կը
տալ լուսավորութեան աստղածման, ար-
հիսանքի և գիտելու գարգաց-
ման, ընդունակ, առողջ մարդկանց
և կրկին ծննդեան,—մի խօսքով, այս
կը նպաստէ Հնգիականութեան բարոյա-
կան և ներքին բարգաւաճման, որովհա-
ն որ ինչ կը ստանձնէ երբեմն իւր ունե-
ցած լուրջիկ տեղը ուրիշ ազգերի կար-
գում»:

Սկզբունքի մի հարց էր քննվում
Լորենցի դատարանում լորդ Էլլինսը
գործի առթիւ: Լորդ Էլլինսը գտնա-
գատ ներկայացրեց մի առաջնա-
կարգ հերքանոցական վերայ, որ մե-
ղադրվում էր նրանից մի խոհարար
խելու մէջ կաշառքով, սահմանելով
ահաբան գումար իրեն վաճառարու-
թեան պատճառած վնասներին համար:
Դատարանը մերժեց լորդի գտնադրու-
թիւնը, հիմնելով այն բանի վրայ, որ հա-
տարակութեան համար աւելի գոյու-
կար է, եթէ լուս խոհարարը շատերի
համար է պարտաւորում կերակուրներ,
քան եթէ նա գործ է գնում իւր ըն-
դունակութիւնները միայն մի գերդաս-
տանի քացաւական օգտին: Լորդը
դժգոհ մնաց դատավճիռից և գործը
կը շարունակուէր աւելի բարձր ատենա-
ներում:

Ձեռնարկն ալ ինչ է ինչ — Սեր
Պետեր Լիմպեր, Ազգայնային անգ-
լիական լանձնախմբի անդամը ընծա-
յեց Լոնդոնի կենդանաբանական աշ-
գուն երկու կատարելագոյն հասակ ա-
ռած ձիւնարնակ ինձեր, որոնք ազ-
րում են միայն Ազգայնային ձիւնապատ
լեռներին զգալիութեամբ և որոնք մինչև
այժմ չէր չափովում որսալ նրանց Եւրո-
պա տանելու: Մինչև անգամ բանը այն-
տեղ էր հասնում, որ կապիւնում էին
այդ գայտններին գոյութեան մասին:
Ինքան ինձերը շատ վայրենի և վտան-
գաւոր են, նրանց երկայնութիւնը 8
տոմարով է հասնում, և մորթի գոյնը
կարմրա-սպիտակ է:

Անգլիական կառավարութեան
առաջարկ էր լորդ Էլլինսը — Սեր քանի
լորդները չափազանց հաղորդեցին, որ-
պէս թէ այժմեան տղան կարկնիտի
երկարգործութեան միջոցով, միտեր
Ձեպլէնը ամենահարուստ անգլիական
կառավարութեան է: Նա տարեկան ստա-
նում է միայն 30,000 Փոնտ ստեր-
լինգ, այն ինչ լորդ Գլորիան անհա-
տ էր իւր կալուածքներից 170,000 Փ.
ստերլինգի եկամուտ է ստանում: Դար-
անկողնի հարցը, հեղուգ Գեֆֆընը
ստանում է 172,000 Փ. ստ., գրաֆ
Անգլիկ — 107,000, Բլեյս — 232,000,
Դեյվիս — 230,000, Ֆիլդս — 136,000,
Համիլտոն — 140,000, Պորտլանդ —
140,000, Բամպթէ — 175,000, Սաւեր-
լանդ — 130,000, Տեյլֆորդ — 125,000
և այլն:

Արեւան անձրեւ — Մասնաւոր
Լիւրեանի բնակիչներին սարսափ տե-
րեց, տեսնելով արեւան անձրեւ: Այժմ
լիմպուրեցաւ, թէ ինչպէս էր առաջացել
անձրեւի կարմիր գոյնը: Անձրեւից առաջ
սաստիկ մըրկէր բարձրացել, որը մինչև
200 կիլոգրամ, կարմիր ներկից Լիւր-
եանին մօտիկ գործատիկը իւր հետ
վեր էր բարձրացրել: մըրկի վերև տա-
րած ծեծած ներկը խառնուել էր ան-
ձրեւի ջրին կաթիլներին հետ և աղպտ
անձրեւի գոյնը կարմիր էր վերափոխել:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԵՌԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱ-
ԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐ-ԴԱՐՆԻ ՀԵՌԱՐԱՐԱՆԻ
12 յուլիս:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ Բարձրագոյն հրա-
մարտած է Լ. հողեր նշանակուե-
լու մասին հետեւեալ երկաթուղի-
ների համար 1) Սամար-Ուֆիմեան
Գրեյսլոու ճանապարհից Զլա
տուստովի վերայ մինչև Եկատե-
րինբուրգ-Տիմեյնի ճանապարհը: 2)
Վլադիկաւկասեան — Պետրովսկեան:
3) Ռոման-Կրեմենչուգեան: 4)
Գոմէլ-Բերեանսկո II. Պետական
բանկի կառավարչի երկրորդ օգնա-
կանի մասին:

Հրատարակուեցան ֆինանսների
մինիստրի հրահանգները, որոնց
համեմատ տուեալներն ձեռնար-
կութիւնները պիտի ենթարկուին
տոկոսային և լրացուցիչ տուրքե-
րին, որոշուին նրանց հաւաքելու
և հաշիւ տալու կարգերը:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՈՍՆ
Երէք ամառնա Կրամարժեպ:
12 յուլիս:
Լոնդոն 23³/₄, 23⁷/₈ և 23³/₄
Համբուրգ 202¹/₂, 203¹/₄ և 202¹/₂
Փարիզ 250, 250¹/₂ և 250
Պոլսի մարտի 8 ր. 30 Կ. սակ.
Մաքս. կորոններ
(կապոն) . 8 » 30 » »
Երմաթ . . . 1 » 29 » »
Բորսային գիւս. 5³/₄ և 6³/₄
Պետակ. բանկի 5 տոմսեր.

1-ին շրջանի 99 ր. 12 Կ. սակ.
2-րդ » . 97¹/₂ ր. սակ.
3-րդ » . 97 ր. 12 Կ. գն.
4-րդ » . 97 ր. 12 Կ. »
5-րդ » . 97¹/₄ ր. »
100 և 1000 տրեւելեան փոխա-
ւորութեան 5% տոմսեր.
1-ին շրջանի. 95 ր. 78 Կ. սակ.
2-րդ » . 95 ր. 12 Կ. գն.
3-րդ » . 95 ր. 12 Կ. »
Տար. գում. 1-ին փուլ. 5%
տոմսեր . . 218 ր. » սակ.
» » 2-րդ 212¹/₂ ր. » »
5¹/₂ րենտեր . 102¹/₄ ր. »
Ոսկէ րենտեր . 171³/₄ ր. »
Նոր կոնսոլ փուլ. 146 ր. 37 Կ. »

13 Յուլիս:
ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ. Յուլիսի 15-ին
Տոււում կը կայանայ անխափառ-
ների և Զամասկովեան հանքագործ-
ների ժողով, որին կը մասնակցեն
մի քանի երկաթուղիների ներկա-
յացուցիչները. ժողովի նպատակն
է քննութեան ենթարկել, ի միջի
այլոց, յարաբերութիւնների հարցը
հանքային բեռների առաքողների
և նրանց տեղափոխող երկաթու-
ղիների մէջ:

ՄՕՍԿՎԱ. Յուլիսի 11-ին հրա-
դեհը ոչնչացրեց Կլին քաղաքի³/₄
մասը. այլուեցան քաղաքի ամենա-
լու մասը, առեարական կարգը,
այլուեց և մայր տաճարի մի մասը:
Մօսկվայում 8 հրդեհ էր, որոնցից
3 մեծ էին. վնասը, մօտաւորապէս,
կէս միլիոնի է հասնում:

ԲՈՒԲԷՅ. Կարուլի սպասամբու-
թեան լուրերը չեն հաստատուում:
Բոմբէյի լրագիրը հաստատում է,
որ Էմբըր համաձայնուել է Ղան-
դաշարում 10,000 բրիտանական
զօրք տեղաւորելու:

ՅՕՖԻԱ. Մակեդոնիայի շարժու-
մը սկսում է թուլանալ. չերնո-
գորցիները զաղթումն դէպի Բուլ-
ղարի շարունակում է. սակայն,
նրանք բողոքում են իրենց վե-
րադրած դիմաւորութեան դէմ,
իրեն թէ ցանկանում են զօրք
կազմել Մակեդոնիայի վերայ ար-
շաւելու:

13 Յուլիս:
ՄՕՍԿՎԱ. Այսօր առաւօտեան
հրդեհուեցաւ «Երմոտա» հիւրա-
նոցի մեծ մասը, իսկ կէս օրին
մեծ հրդեհ պատահեցաւ Զարեա-
ղում, որտեղ երկու մեծ քարվա-
սարա այլուեցան:

ԲԱՍՏՈՎ-ԴՈՆԻ-ՎԵՐՍՅ. Զիա-
պահ Իլովայի վերջացում է
իւր ձիապահական գործատան գոր-
ծերը. աճուրդը կը կայանայ օգոս-
տոսին:

ԼՕՆԻՍ. Սալիքիւրիի թերթ
«Morning Post» հաստատում է,
որ արտաքին գործոց նախկին մի-
նիստը Գրեյսլոու լայտնէլէ, որ
նոր կարիքների քաղաքականու-
թիւնն աղանախան և եղբայրական
հարցերին վերաբերել, արժանի է
նախկին կարիքների անգամների
պաշտպանութեան: Լրագիրները
ասում են, որ բանակցութիւնները
Ռուսիայի հետ բարելաւող ըն-
թացք են ստանում:

14 յուլիս:
«Грaжданинъ» հաղորդում է,
որ ներքին գործոց մինիստրը իւր
առողջութիւնը վերականգնելու
համար կը մնայ գելուում մինչև
հոկտեմբեր ամիսը:

ՍԻՄԼԱ. Արգուրահմանի հրա-
մանով «Հնդկաստանի Սաղ» կո-
չուած շքանշանի ընծայումն իրեն
մեծ շքով կատարուեցաւ. երեք
գելեր շարունակ Կարուլում ճրա-
գալոյց էր. ամեն տեղ կախուած
էին վկայականի պատճէներ:

ԹԵՂՈՒՆ. Պարսից կառավարու-
թիւնը վճռեց վերականգնել հե-
ռազրական հաղորդակցութիւնը
Մեշիքի և Սերակի մէջ:

Խմբագիր-հրատարակիչ
ՍՊԱՆԿԱՐ ՍՊԱՆԿԱՐԱՆ:
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
40 ԳԵ ՄՕԿԿՕ
Ս. ՍԻՌԻ և ԸՆԿ.
(Ս. 2392.) 48—22

ԲԺԻԶԻ ԵՒԿՈՒ. ՄՕՏՎ. ԼՕՐԻՍ-
ՆՈՎԸ ընդունում է աշխատել հի-
ւանդներին ամեն օր 1—3 ժամն,
Կաւկասում, Նիկոլայեւսկեան փո-
ղոց, տուն № 39. 2-րդ կլասիքա-
կան գիմնազիայի մօտ:
3—1

ПЕПТОНОВЫЙ
ПИТАТЕЛЬНЫЙ
ШОКОЛАДЪ
А.ЛЕМАНА
Пріятного вкуса, полезенъ дѣтямъ и взро-
слымъ, ОСОБЕННО МАЛОКРОВНЫМЪ,
какъ усиливаетъ питаніе.
Предлагетъ во всѣхъ кондитерскихъ, гастроно-
мическихъ, аптекарскихъ магад. и аптекахъ.
Цѣна кор. въ 20 шт. 1 р. 20 к. / въ кор. 70 к.
Перес. кор. 40 к., 2 кор. 60 к. и т. д.

(Ս. 15325) 50—13

DENTIFRICES
DE
RIGAUD & Co
La Crème dentifrice de Rigaud
(Լա Կրէմ ատենիֆրիս օր Բի-
գո) Սոյն գելը ակուաները մաք-
րելէ գատ, փայլեան դէմ կը
արշաւանէ նրանց և չորոք որ
ակուաներուն կեղտը լինուրը մա-
շկնէ:
Dentorine Rigaud (Տանթօրին
Ռիգո), Այս էլեքտրը, որը գիտա-
ւոր մասը Առեկիս քաղաքում օգ-
տակար քոյսն է, զարահուտ շուն-
գը կը մաքրէ, ակուաներու վտա-
թիւնը կարգելէ և կը գաղաղեց-
նէ և սկիտակ հոսը կը ջնջէ:
Մակուում է Փարիզ, Վիլիէն փո-
ղոց № 8 և Թիֆլիս Կովկասեան
գելագործական ընկերութեան կե-
ղրոնատիկին:
(ամ. 3) 9—1

ՅԲԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.
Երեքարթի, յուլիսի 23-ին, «Արմենիա» (Arménie) շոքեա-
ւը, որի նաւապետն է «Գիբոն» (Giboin), կը մեկնի Բաթումից դե-
պի Ծրապիզոն, Սամսուն, Կ.Պօլսի, Մարսել և ճանապարհին կը
մտնի Հաւր և Կիւնկիլիսէն, որ տեղերի համար բեռներ է ընդունում
առանց ճանապարհի նաւահանգիստներում բեռները մէկ նաւից միւսը
տեղափոխելու:
Տեղեկութիւնների համար դիմել ընկերութեան գործակալներին.
Բաթումում պ. ԳԱՐԱՆՏԵՆԻՆ, Թիֆլիսում պ. ԲԵՆՏԻՆ, գալլէրէյ
նախկին Արծրունու, № 103.
3—1

ԹՂՏԵՆՈՒ ԲԱԼԵՍԱՆ
ԲԺԺ ԼԵՆԳԻԼԻ
Սուտըր Ռուսիա թողարտուած է Ս. Պետերբուրգի քաղա-
կան գելագրամէնի կողմից: Նաւ կան և կեղծեալներ: Ռուսի-
ն ինքնուրում են ուշադրութիւն դարձնել փաթեթի վերայ. սպիտակ կաթ-
նադոյն շիշ, կապիւլի վերայ աւստրիական նշան (արծիւ): Էտիկետի
վերայ գործարանի դրոշմը (աղջիկ կուտէ ձեռքին թղտնու տակ) և
նեղ գորշման թուղթը ռուսերն վերնագրով:
Երէք գինն է 1 Լ. 60 Կօպ.: Օտարաքաղաքացիք տեղացում
են ճանապարհաճախ 60 Կօպ:
Վաճառվում է Ռուսաստանի բոլոր գելագրամէնային ընկերում:
Մօսկվայում Ռ. Կելէրի և Ընկ. Կ. Ֆերրէյնի, Ս. Գելլիսի, Գ.
Բրուսի, Տոտկովսի և Լեմանի, Լիւսեյի և Հերշֆելտի, Ն. Մատիս-
սեյի, Կ. Բեքլարդիի, Ե. Կերտանի Լ. Բորիսարտի և ուրիշների
մօտ:
Ս. Պետերբուրգում. Կեղագրամէն ռուս ընկերութեանում:
Թիֆլիսում. Կեղագրամէն Կովկասեան ընկերութեան խառու-
թում և սրա բաժնում, Բագուում:
(Ս. 14,385) 12—6